

Vi er de glade spillemænd fra Fyn

Af Knud Rask, journalist. Foto: Knud Nielsen. Redigering og digitalisering Bjarne F Knudsen

Det var så sødt og så fynsk som tænkes kan. Den unge tømrrersvend Rasmus Christian Knudsen havde i smug kigget lidt til Kristine Fredberg, søster til en kammerat Kristian Fredberg. Og Kristine var ikke utilbøjelig til at kigge igen.

En dag så Christian Tømrrer, som han foretrækker at blive kaldt, sin chance til at blive alene med pigen og få vekslet ord med hende. Og han var **”overordentlig lykkelig”**, fortæller han nu, da pigen sagde **”ja”** til, at han, et par aftener efter måtte hente hende ved forsamlingshuset når hun skulle hjem til Egense ved ti-tiden. **”Ja, som jeg glædede mig!”**, siger han.

Men den aftalte dato var den første august 1914, og den aften klokken otte kom en rytter i fuld firspring (det var hans bror Otto) med ilbud. Verdenskrigen var brudt ud. Danmark havde mobiliseret. Christian skulle give møde på Lyngbyfortet ved København. Han havde at nå toget fra Otterup. Det afgik sammen aften klokken ti.

- *Jeg spekulerede selvfølgelig noget på at snyde mig fra det. Men jeg vidste, at den militære straf var hård, jeg havde jo aftjent min værnepligt allerede fra 1911 og var blevet hjemsendt den dag (14.maj, red.) i 1912, da Frederik d. Ottende døde og Christian d. Tiende blev konge. Resultatet blev, at jeg med blødende hjerte måtte give afkald på stævnemødet med Kristine.*
- *Og tiden var knap. Jeg cyklede til Ørritslev for at få "den røde seddel" hos lægdsrullemanden. Så hjem til forældrene i skoven for at hente lidt tøj og en madpakke, og derfra videre til Otterup for at nå toget.*
- *Jeg nåede lige at smide cyklen fra mig. Toget havde sat sig i bevægelse. En behjertet portør hev mig indenbords i en kreaturvogn. Der stod jeg med bankende hjerte, og det var ikke kun af cykelturen.*

Christian Tømrrer under 1. Verdenskrig. Foto privat eje 1915.

HJEMMET er på besøg hos tømrrermester Rasmus Christian Knudsen i huset han byggede i 1916 til sig og Kristine. Det er i Ørritslev på Nordfyn, hvor han kendes af alle som Christian Tømrrer.

- *Du kan omtrent se stedet, hvor jeg snakkede med Kristine. Det er Egense derude*

Siger han og peger ud over markerne.

Kristine Fredberg Knudsen (døbt Andreasen Fredberg). Foto privat eje ca 1916

Det blev en kort lykke da de to unge omsider fik hinanden. To år. Så rev Den spanske Syge Kristine med sig. Christian sad tilbage med lille Aage på ét år----

For at få lidt orden i tidsforløbet, afbryder vi her for at fortælle, at den samme lille Aage Knudsen nu er pensioneret men stadig virksom violinist i Det kongelige Teaters Kapel. Christian er nemlig 95 år. Nogle år efter Kristines død giftede han sig med Caroline. De to nåede at holde guldbryllup. Da Caroline døde i 1972 var Christian Tømrer i sort humør i lang tid; men så udnævnte han Carolines søster Mimi, som var enke, til sin "oldfrue". Siden har de to holdt trofast sammen.

Christian pusler stadig lidt i sit tømrerværksted. For ikke længe siden lavede han en kvartsvings—vindeltrappe.

➤ ***Det kniber lidt med synet på det sidste, siger Christian, -men så kommer min lillebror Georg, som er 85år, og giver en hånd med.***

Det med musikken har sønnen Aage Knudsen ikke efter fremmede. Der er noget med Fyn og musik. Fynboer synger, selv når de snakker, og her på egnen er der liv i levende musik.

Christian 96 år med sin Klingenthal cello bygget i 1700-tallet. Foto Knud Nielsen

I entreen til Christians hus hænger en skinnende trompet. I krogen i stuen står en veltjent cello. De to instrumenter har fulgt ham og de andre musikanter når de cyklede afsted for at spille til dans.

Orkestret var ikke svært at samle. Det bestod af fem brødre Knudsen, alle håndværkere. Knud-Peter var murer og spillede violin. De andre var alle tømrere. Christian spillede cello og trompet, Thorvald trækbasun, Martin violin og Otto tværfløjte.

Christian Tømrer har spillet fra dreng, endnu før han kendte noderne. Som solsort og lærke fandt han selv ud af det. Og de fire af de fem brødre blev musikanter som han.

Man må nok spørge sig hvordan han fik tid til det hele. Christian Tømrer er nummer tre af en børneflokk på 11, seks drenge og fem piger. Faderen var stenkløver, brolægger og skovarbejder. Det halve døgn sled han for at tjene en krone. Christian måtte ud som tjenestedreng, så var der en mund mindre at mætte. Med skolegangen var det så som så.

Men i tømrerlære kom han, og efter nogle år som svend, startede han sit eget værksted.

Christian Tømrer – Interview og artikel af Knud Rask, Hjemmet 1985-04-09

- ***Næh, megen tid til søvn blev der ikke, fortæller han.-Uden hensyn til om brødrene og jeg havde spillet hele natten, skulle folkene sættes i arbejde klokken syv om morgenen. I øvrigt har jeg altid haft for vane at stå op ved firetiden for at ordne regnskaberne. Forudsat altså, at jeg var kommet hjem til den tid.***

Der går ry af Christian Tømrers sans for tal. Da synet var uskadt, lagde han to talrækker sammen så hurtigt som andre normalt læser dem. I 42år var han regnskabsfører for den lokale Brugs. Han var formand for Mesterforeningen og er nu æresmedlem.

- ***Ork, jeg har været med til mange overenskomstforhandlinger, siger han. –jeg havde aldrig bøvl. Vi snakkede lidt om det, og så gled det da altid.***

Men musikken skulle også passes. Violinen var ombyttet med en cello, og Christian havde fået lidt mere lærdom hos den to år ældre Peter Musik fra Emmelev.

- ***Det kom sig sådan, at vi brødre skulle spille i forsamlingshuset i Stige, og så manglede vi en mand. Det blev Peter Musik, som er berømt over hele Nordfyn for sit violinspil og for sin indsats for musikken.***

Peter Musik er en historie for sig selv. Her må vi nøjes med at berette, at han vil komme på besøg under snakken med Christian Tømrer, kørt af sin datter, pianistinden Libbe Fribo.

Peter "musik" 97år. Foto Knud Nielsen

Endnu én er inviteret: Martin Andersen, den berømte musikpædagog, som har startet Fyns Musikkonservatorium og Odense Byorkester.

Og dermed vil de tre være samlede, der blev lærere for Aage Knudsen, Christians eneste barn.

Aage Knudsen er næsten født med violinen under hagen. Som 11-årig var han første gang ude at spille til dans med sin far og farbrødre. Efter at have fået den første undervisning af sin far, lærte han videre hos Peter Musik, men en dag måtte Peter Musik sige:

➤ ***Nu kan jeg ikke lære dig mere.***

Aage var da i tømrerlære hos sin far, og Aage var langt nede. Han indså, at mere undervisning ville koste alt for mange penge. Aage var til sinds helt at opgive musikken.

Men Peter Musik gik til Christian Tømrer og sagde:

➤ ***Vil du da ødelægge den dreng? Jeg vil vædde på, at han en dag vil få sin plads i Det kongelige Kapel.***

Og Peter Musik drog til Odense og fortalte Martin Andersen som lyttede mere til musikken end han skelede til pengene. Christian Tømrsers dreng blev Martin Andersens elev, og Aage Knudsen har nu siddet på sin plads i kapellet i mere end 40år.

➤ ***Og imens filede og truttede vi andre musikanter videre, og det gør vi da endnu – vi, der er tilbage. En gang om ugen tager vi ud og spiller på pleje—og alderdomshjem. Det er Karen ovre fra Bårdesø, hun kommer og henter os. Først min bror Otto, som spiller fløjte, og så mig. Skoleinspektøren er ofte med, med sin violin. Når hun har tid, har vi også Jeanette med. Hun er 17 år og spiller trompet.***

Når Christian står med sit "band" på et alderdomshjem, siger han til publikum:

➤ ***Goddag, I unge mennesker – jeg kunne jo være far til de fleste af dem, ler han. Vi spiller mest sange publikum ønsker, og så synger de med. En dag skulle Karen fra Bårdesø spille for en forsamling. Da hun havde***

Christian Tømrrer – Interview og artikel af Knud Rask, Hjemmet 1985-04-09

hentet Otto, (red. som er 85 år) sagde han: "Vi må hellere få den gamle med". Så kom de og hentede mig og celloen.

- *Vi muciserede under kaffebordet og spillede en bit´ klassisk bagefter. Så forlangte de, at vi skulle spille til dans. Gammeldags, naturligvis. Og sørme om ikke vi spillede til dans i fire timer. Da var jeg træt, så den går jeg ikke på mere.*

Christian Tømrrer bider sig en frisk skrån:

- *Ellers ka´ jette snak*, hævder han.

Christian Tømrrer og Mimi giver venner og bekendte en særlig fødselsdagsgave. Mimi drejer fødselsdagsbarnets nummer op holder så telefonrøret hen til Christian mens han giver sit musikstykke som gave.

Mimi holder telefonrøret mens Christian spiller for fødselaren. Foto Knud Nielsen

I november 1984 fejrede han sin egen 95 års fødselsdag med en fest i Otteruphallen. 57 blev indbudt, de 56 kom.

Et af familiens medlemmer havde medbragt højskolesangbøger, men da Christian Tømrrer så sangbøgerne blive omdelt, sagde han:

- *Hva´ pokker, tror de mon det er et alderdomshjem dette her?*

Så blev de medbragte instrumenter hentet frem, og der kom rigtig gang i sagerne. Jo, selvfølgelig var Peter Musik med. Han og Christian har spillet sammen i 78år.

Christian's bror Otto Knudsen. Peter "musik", Mimi tilhører, sønnen Aage Knudsen, Christian 95 års fødselsdag . Foto privat november 1984.

- ***Mest cyklede vi rundt, sommetider i et Herrens vejr. Men vi red til fastelavn, så blæste jeg trompet. Der var en søndag, vi skulle til Hessum, og jeg havde fået en fremmed hest, en halvblods. Fanden tog ved den så snart jeg satte mig op, så jeg nåede først frem hvert sted. Men når jeg blæste den første tone på trompeten, stod hesten bomstille. Den ku´ li´ musik.***
- ***Fra Hessum gik det til Skeby. Der spillede vi til dans i vognporten hele natten. Vores mørke tøj var hvidt af støv. Jeg fik kun et par timers søvn, og om mandagen skulle vi igen ud at ride fastelavn og spille om natten. Man var ung dengang.***

Mimi har sat sig i stolen ved vinduet for at vente. Det kniber hende både med synet og hørelsen. Mimi er 90. Efter en slem influenza som ramte dem begge, får de bragt mad fra kommunen.

Peter "musik", Martin Andersen har holdt tale, Christian. Mimi og sønnen AageKnudsen ude til højre. Foto privat november 1984

Efter middagsstunden kommer gæsterne, først den 97-årige Peter Musik med sin violin. Så den 99-årige Martin Andersen. Også han medbringer sin violin, et ædelt, italiensk instrument som han vogter over som den kostbarhed det er.

- ***Det er den, der har holdt mig i live så længe***, siger han, vist nok henvendt til violinen, mens han nænsomt løfter den ud af sin kasse.

Martin Andersen 99år. Foto Knud Nielsen

Som en hyldest til den musik der har fyldt deres liv sætter de tre sig og danner en trio som i alder vel næppe kan overgås. Tilsammen er de 300 år på ni nær. Og alle har de været lærere for Christian Tømrers søn, kongelig kapelmusicus Aage Knudsen.

Til afsked byder Christian og Mimi på et glas. Christian Tømrer beklager, at han ikke mere er i stand til at byde på hjemmebrygget øl.

➤ ***Jeg har brygget øl alle dage, men for nogle år siden måtte jeg holde op***

Christian stiller sin veltjente cello tilbage i krogen. Vi to fra HJEMMET mener, at nu må han da være træt

➤ ***Nej, nej da, siger Christian Tømrer – det har bare været dejligt, og når jeg i morgen har sovet og fået min øllebrød er jeg så god som ny.***

HJEMMET 1982

Sådan

Skul' gammelt venskab rent forgå ... så får vi os et nyt

93 år er min farfar - Christian tømrer bliver han kaldt. Han bor sammen med Mimi på Nordfyn i det hus han byggede i 1915 - 16 - og de hygger sig rigtigt sammen.

Han pusler stadig på tømreværkstedet, han brygger øl, og så er han igen begyndt at spille cello som han gjorde i sine yngre dage (dvs. indtil han blev 75).

Han har nogle pudsige indfald ind imellem. For eksempel sender han ikke gaver til venner, der har jubilæum eller runde fødselsdage. Han har fundet på noget nyt.

Mimi ringer op til den, der har en mærkedag, og Christian begynder at spille et stykke musik, der passer til lejligheden. Som oftest er det: „Skul' gammelt venskab rent forgå.“

For ikke så længe siden havde en god ven mærkedag. Mimi ringede op og holdt røret, og Christian spillede.

Da musikstykket var forbi, sagde Mimi: - Nu kommer Christian og hilser på dig.

I den anden ende af røret lød en ret forvirret stemme: - Jamen - vi kender ingen, der hedder Christian - det må være forkert nummer. Det her er hos Kanalgartneren i Krogsbølle.

Da Christian havde forklaret årsagen til opringningen, sagde stemmen: - Men nu, da jeg har dig ... min mand fylder 60 år om 14 dage, kunne jeg ikke bestille dig til at ringe op på dagen; min mand elsker den melodi.

Det blev aftalen. Christian og Mimi fik det rigtige telefonnummer og 14 dage efter ringede de op med fuld musik.

Og som ekstranummer spillede Christian „Den gamle gartner.“

Bjarne K.

Honoraret går som ønsket til Mimi og Christian på Fyn. Frøken Nielsen lader en flaske følge med af det klare, som kan ledsage det hjemmebryggede.

K.R.

Man skal ikke gi' bagerbørn levebrød

Min onkel er bager, og det betyder natarbejde og alt for lidt søvn.

I søndags skulle hans nyfødte døbes, men efter en lang nats arbejde overmadede trætheden onkel, så han under prædiken faldt i søvn i kirkestolen.

Onkel opfattede kun de sidste par ord, da præsten sagde: - og i den tro skal vi leve ...

Onkel fo'r op med et spjæt, rejste sig og hævede højre arm - men svigerfar trak ham brutalt ned på bænken igen, mens onkel spurgte:

- Jamen, skal vi da ikke råbe hurra! Niesen

Mit navn er Mumie Mumlesen

Vi var en flok unge, der diskuterede selskabelige former. Jeg påstod, at ikke en sjæl hørte efter, når man præsenterede sig i et større selskab.

Straks var der en lyslig sjæl der sagde: - Tør du næste gang sige Abrakadabra i stedet for dit navn? Hvis du slipper godt fra det og ikke bliver opdaget, får du 100 kroner, hvis ikke, skal du gi' en omgang.

- Top, sagde jeg, - 100 kroner var mange penge.

Mit næste store selskab var et bryllup med 56 gæster. Jeg kom som en af de sidste sammen med min veninde, der

skulle være kontrol. Smilende mumlede mit „Abrakadabra“ forsamlings rundt gen bemærkede net. Til sidst var der kun herrer tilbage, så se og de 100 kroner sy sikre.

Men så skete det. allersidste herre i min hånd fast, så ind i øjnene og sag Jeg fik vist ikke r fat på navnet - vi gentage?

Der røg de 100 kr - og en omgang.

Jeg har nylig i sølvbryllup med sidste herre.“

Abrakad

Frituren til „Mestersangem

For nogle år siden skulle min kone og jeg i Det kongelige Teater til „Mestersangerne i Nürnberg“, og vi glædede os.

Vi fik anvist vore pladser på balkonen. Foran os sad to ældre damer og snakkede uophørligt. De talte så højt, at vi ikke kunne undgå at høre hvert ord.

Da ouverturen be-

gyndte, gav dans den bare en tand t talte endnu højere. bestemt sted er m ken særlig kraftig så pludselig at stoppe. Og netop på dette da der var dødsst teatret, sagde den dame med høj røst: - Næh, jeg koge mine i fedt!

Aage T., Hvic

HJEMMET